

РЕЦЕНЗИЯ

от д.п.н. Пламен Радев Иванов, професор в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висше образование 1. Педагогически науки;
професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието;
докторска програма „Управление на образованието“

Автор: Юлиян Иванов Петров

Тема: „Учителските синдикати като фактор за формиране на макрополитиките в училищното образование“

Научен ръководител: проф. д-р Галин Борисов Цоков

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-5511 от 20. 11. 2017 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за председател на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Учителските синдикати като фактор във формирането на образователните политики“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1. 1. Теория и управление на образованието, докторска програма „Управление на образованието“. Автор на дисертационния труд е Юлиян Иванов Петров – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Педагогика и управление на образованието“ с научен ръководител проф. д-р Галин Борисов Цоков от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Представеният от Юлиян Иванов Петров комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ,. Той включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС „магистър“)
- заповед за записване в докторантура;

- заповед за провеждане на изпити от индивидуалния план и съответни протоколи за издържани изпити по специалността;
 - протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
 - дисертационен труд;
 - автореферат;
 - списък на научните публикации по темата на дисертацията;
 - копия на научните публикации;
 - декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
 - справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет;
- Докторантът е приложил 3 публикации.

2. Кратки биографични данни за докторанта.

Юлиян Иванов Петров е председател на Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“. Зачислен е в докторантура на самостоятелна подготовка през 2015 г.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи.

Анализът и последващият синтез на образователните тенденции в редица напреднали държави и участието на синдикалните организации в тях недвусмислено доказва, че има големи трудности, свързани с дефинирането на политиките по отношение на училищното образование на макрониво. Повечето от проблемите произлизат от факта, че макрополитиките в сектора се разработват без достатъчно участие на социалните партньори и в частност на учителските синдикати. Във връзка с това, наложило се с годините заключение, темата на дисертацията е актуална и твърде навременна.

4. Познаване на проблема

Авторът познава добре проблема, а и той е свързан пряко с неговата работа.

5. Методика на изследването

В изследването са обособени следните методи, които са адекватни на обекта, предмета, целите и задачите на изследването:

- теоретичен анализ на съществуващи стратегии;

- изследване на документи;
- съпоставяне на теории, обобщения и практики;
- анкета /по метода на отзовалите се/;
- експертна оценка;
- международна анкета;
- интервю с настоящ и бивши министри на МОН;
- анализ на данните.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Основните хипотези на изследването са две:

Хипотеза 1. Допуска се, че има сериозни проблеми, свързани формулирането на политиките по отношение на училищното образование.

Хипотеза 2. Предполага се, че голяма част от тези проблеми се дължат на факта, че макрополитиките се разработват без достатъчно участие на социалните партньори в лицето на учителските синдикати.

Дисертацията се състои от увод, три глави, заключение, изводи и препоръки, списък на използваната литература. Обемът на основната част е от 175 страници.

В увода се обосновава актуалността на проблема, обект на дисертационния труд, неговата значимост, полезност и необходимост. В него се очертават хипотезите на изследване, основната цел на дисертационния труд, конкретно поставените цели за изпълнение, както и методите на изследване. В първа глава „Същност и особености в процеса на изработване на образователните политики“ се дефинират основни понятия като политика, мениджмънт на публичната сфера, национална образователна макро и микро политика в теоретичен контекст. Разглежда се спецификата на видовете образователни политики и философското им осмисляне, факторите в процесите на изработването и реализирането им. Тази част описва направленията, програмите и модернизацията в съвременния свят и в епохата на глобализация. Прави се обзор на принципите и подходите като основополагащи начала, от които държавата и политическите мрежи в гражданското общество се ръководят при формирането и реализацията на образователната политика и изработването на училищното законодателство. Във втора глава „Макрополитики по отношение на училищното образование – световния опит и национални предизвикателства“ значението на международното сътрудничество в областта на образованието и международните

организации като фактор за формирането на национални макрополитики в исторически и съвременен план. Обзорно са разгледани програмите на ЕС в областта на образованието. Разгледани са добрите практики при формирането на национални образователни макрополитики на водещи страни от целия свят и направления в макрополитиките на българското образование. Аналитично е представена ролята на учителските движения и синдикати в миналото и днес за определяне на училищните политики в България.

В трета глава „Емпирично изследване на синдикалното участие при формирането на образователни политики на микро и макроравнище“ е посветена на участието на учителските синдикати в подготовката и реализацията на политиките в областта на училищното образование – проучване и анализ на субектите /институциите и основните лица/, включени в процеса на формиране на макро и микрополитиките в сферата на образованието, на механизмите, чрез които тези субекти си взаимодействат, съществуващите модели, по които се формулират тези политики и по които се реализират те на практика. В дисертацията за теоретичното изследване са използвани методи, с помощта на които се прави теоретичен анализ на съществуващи стратегии, изследване на документи, съпоставяне на теории, обобщения и практики, както и формулирането на изводи и препоръки. В заключението се прави крайна обосновка и описание на изследователската теза, както и обосновка на изпълнението на целите, задачите и потвърждението на изследователските хипотези.

Приложенията включват: анкетни карти и интервю, свързани с направените изследвания.

Научната разработка на автора е със следните характеристики:

Дисертационният труд е в достатъчен обем, а обхванатото поле на фактическия материал показва уменията на дисертанта да вникне в състоянието на проблема и да посочи средствата за решаването му. Категориално-понятийният апарат е научно издържан, логиката на изследването е последователна и представя автора на докторския труд като изследовател с добро равнище на експертиза.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

От съдържанието на дисертационната разработка са направени шест извода и девет препоръки, свързани с резултатите от изследването. Обособени са три теоретични и три практико-приложни приноси. Те са конкретни и са в контекста на реалността на

ролята на учителските синдикати за формиране на образователните политики. Приносите потвърждават значимостта на дисертационния труд.

От гледна точка на рецензента дисертацията е с теоретични приноси, които могат да се характеризират със следното:

1. Специфична новост, актуалност, важност, значимост за областта на изследването;
2. Налице е достатъчно цялостна концепция;
3. Постигнато е добро ниво на прецизност в използвания език и средства, които са адекватни за постигане на целите на дисертацията и възприемането на текста;
4. Спазен е донякъде балансът между теоретично и практическо;
5. Решават се задачи и проблеми със съществено значение за ролята на синдикатите във формирането на училищните политики.

Според рецензента могат да се изведат следните приноси с практически характер:

1. И двете хипотези са доказани след направен обширен, задълбочен и целенасочен анализ.

2. Изследователската активност на автора е насочена за утвърждаване ролята на синдикатите, участващи в националния образователен диалог да излязат от позицията и статуквото на формален партньор, посредник или медиатор и да се превърнат в един от водещите фактори за предначертаване и насочване процесите по изграждане на политиките в областта на образованието..

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите на Юлиян Иванов Петров са по темата на дисертацията. Те са без съавторство и са донякъде представителни за исканата образователна и научна степен.. Заглавията са следните:

1. Петров, Ю. Училищното образование и социалното партньорство – предизвикателство на нашето време. Статия в е-списание на ДИУУ СУ „Св. Климент Охридски“ <http://diuu.bg/emag/6530/>;

2. Петров, Ю. Здравословните и безопасни условия на труд в сектора на образованието са предпоставка за качествено образование. Статия в списание „Нова наука“ ВУАРР Пловдив бр. 2 2017;

3. Петров, Ю. Що е Гражданското образование и има ли почва у нас? Статия в списание „Организация и управление на училището и детската градина“ бр. май-юни 2017

9. Лично участие на докторанта

Докторантът е написал текста еднолично и самостоятелно със спазване на утвърдилите се изисквания за такъв тип научни разработки. Резултатите и изводите са лично достойние и заслуга на автора.

10. Автореферат

Авторефератът достоверно възпроизвежда съдържанието на труда.

11. Критични забележки и препоръки

Би било добре да се разгледа накратко ролята на двата най-големи синдиката в областта на образованието в САЩ - The American Federation of Teachers (AFT) и The National Education Association (NEA) и особено критиките към тях.

12. Лични впечатления

Познавам докторанта от участието му в различни форуми на докторантите от Педагогическия факултет и от работата му по създаване на дисертационното изследване.

13. Въпроси към докторанта

Имаше ли участие на представители на двата учителски синдиката в екипите по подготовката на наредбите по Държавните образователни стандарти, и ако е имало, какви са резултатите от това участие?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати съответстват на специфичните изисквания на Педагогическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът **притежава** теоретични знания и професионални умения по темата от научната специалност „Управление на

образованието”. като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор”** на Юлиян Иванов Петров в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието, докторска програма „Управление на образованието”.

11. 12. 2017 г

Рецензент:

/проф. д.п.н. Пламен Радев Иванов/